



**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobkyně: A. Z., zastoupené Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem v Plzni, Františkánská 7, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní přihrádka 21/OAM, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 1. 2004, čj. OAM-5025/VL-19-P14-2003, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 4. 2005, čj. 36 Az 74/2004 - 36,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.
- I. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- II. Žalovanému se právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 28. 1. 2004, čj. OAM-5025/VL-19-P14-2003, žalovaný neudělil žalobkyni azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a současně rozhodl, že se na žalobkyni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu.

Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Brně. Žalovanému vytknula, že nedostatečným způsobem provedl dokazování a nesprávně posoudil právní otázku, zda je možno na její případ vztáhnout

ustanovení § 12 a § 14 zákona o azylu. Žalobkyně byla v zemi původu fyzicky napadána neznámými lidmi, kteří byli ve spojení s jejím věřitelem, jemuž nebyla schopna vrátit vypůjčené peníze. Hledala-li ochranu u policie, zjistila, že věřitel je součástí zločineckých struktur, které jsou ve spojení s policií. Vyjádřila přesvědčení, že je u ní dán azylový důvod podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur a je těmito strukturami pronásledována z důvodu svého nečlenství v nich. Domovský stát stěžovatelky uvedenou situaci toleruje. Žalobkyně poukázala také na čl. 65 metodické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka a požádala, aby jí byla přiznána existence překážek vycestování, neboť jí hrozí po návratu na Ukrajinu nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení.

Krajský soud v Brně žalobu rozsudkem ze dne 28. 4. 2005, čj. 36 Az 74/2004 - 36, zamítl, neboť dospěl k závěru, že skutková zjištění, z nichž rozhodnutí žalovaného vycházelo, byla dostatečná a právní závěr žalovaného vyjádřený v rozhodnutí je v souladu se zákonem.

Žalobkyně (stěžovatelka) napadla rozsudek krajského soudu včas podanou kasační stížností. Uvedla, že důvod kasační stížnosti spatřuje v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.; má zato, že krajský soud stejně jako žalovaný nesprávně posoudil právní otázku, zda je možno na její případ vztáhnout ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu, tedy že žádost o udělení azylu stěžovatelce byla podána důvodně. Stěžovatelka se ve své domovské zemi dostala do finančních potíží, když si vypůjčila peníze, které nebyla později schopna splatit. Věřitelé k vymáhání pohledávky použili osob ze zločineckých struktur, a ona tak byla ohrožena na zdraví a životě. Pokud hledala ochranu u státních orgánů, zjistila, že i tyto jsou součástí zločineckých struktur. Stěžovatelka je přesvědčena, že je u ní dán azylový důvod podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur a je těmito strukturami pronásledována z důvodu svého nečlenství v nich. Domovský stát stěžovatelky uvedenou situaci toleruje. Stěžovatelka rovněž poukázala na čl. 65 metodické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka. Další důvod kasační stížnosti stěžovatelka spatřuje v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., protože má zato, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, a na základě takto zjištěného skutkového stavu nebylo možné ve správním řízení spravedlivě rozhodnout. Žalovaný nerespektoval situaci stěžovatelky, která má jen velmi omezené možnosti pro zjištění důkazů o perzekuci v domovské zemi, krajský soud tuto skutečnost ponechal zcela bez povšimnutí. Důvod kasační stížnosti spatřuje stěžovatelka rovněž v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť krajský soud nesprávně posoudil, zda předcházející správní řízení netrpělo vadou. Stěžovatelce je vytýkáno, že uvedla konkrétní ustanovení správního řádu, která žalovaný ve správním řízení porušil, ale opomněla k těmto zákonným ustanovením přiřadit konkrétní skutkové důvody pro svá tvrzení o porušení procesních pravidel. V takovém případě byl

krajský soud povinen přezkoumat dodržení procesních předpisů ve správním řízení a při vydání napadeného rozhodnutí. Stěžovatelka je přesvědčena o tom, že žalovaný se porušení správního řádu dopustil minimálně tím, že nedostatečným způsobem provedl dokazování ve věci, a dále že rozhodnutí žalovaného neodpovídá ustanovení § 47 odst. 3 správního řádu, protože jeho odůvodnění je nedostatečné. Stěžovatelka dále namítla, že se krajský soud v napadeném rozsudku vůbec nevypořádal s jejím důkazním návrhem, aby byl jako svědek vyslechnut pan O. K., bytem P., K. 83. Minimálně v této části shledává stěžovatelka napadený rozsudek neodůvodněný, a tedy nepřezkoumatelný. Stěžovatelka krajskému soudu rovněž vytkla způsob, jakým se vypořádal s překážkami vycestování na straně stěžovatelky, které hrozí po návratu na Ukrajinu nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení. Stěžovatelka rovněž požádala o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jeho rozhodnutí i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Dále odkázal na správní spis, zejména na podání a výpovědi stěžovatelky učiněné ve správním řízení a na vydané rozhodnutí. Uvedl, že nesouhlasí s odkazem stěžovatelky na Zprávu Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv za rok 2003 (dále též „Zpráva“) ze dne 14. 3. 2004 jako na důkaz v souvislosti s posouzením překážky vycestování v jejím případě, neboť tato zpráva je datována později, než je datum vydání napadeného rozhodnutí, a žalovaný ji proto nemohl použít. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatelka chráněna před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku; takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně). Ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud poté posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka v kasační stížnosti namítala nedostatek skutkových zjištění správním orgánem (§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.), dále vadu řízení před krajským soudem (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.) a nezákonnost, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky (§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou týkající se nedostatečně provedeného dokazování a z toho plynoucího nedostatečného zjištění skutkového stavu, protože jen na základě úplného a řádného zjištění všech rozhodných skutečností lze stavět právní závěry o naplnění zákonných podmínek pro udělení azylu (§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.).

Ze správního spisu vyplynulo, že dne 4. 10. 2003 podala stěžovatelka žádost o udělení azylu, v níž uvedla, že Ukrajinu opustila kvůli tomu, že po ní věřitel vymáhal vrácení dluhu a vyhrožoval jí zabitím; obrátila se na policii, ta jí však nepomohla. O azyl v České republice žádá kvůli legalizaci pobytu. V případě návratu do vlasti se obává vyhrožování ze strany věřitele. Při pohovoru dne 4. 12. 2003 uvedla, že ve vlasti neměla žádné jiné problémy. Žalovaný při svém rozhodování vycházel z tvrzení stěžovatelky, uvedených v návrhu na zahájení řízení a v pohovoru k důvodům návrhu. Ohledně situace na Ukrajině vycházel ze Zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2001 ze dne 4. 3. 2002, z informací obsažených v Dokumentu Ministerstva vnitra Velké Británie a v databázi České tiskové kanceláře, které jsou součástí spisového materiálu. S ohledem na skutečnosti uvedené stěžovatelkou ve správním řízení nelze takto zjištěný skutkový stav považovat za nedostačující pro rozhodnutí ve věci. Protože stěžovatelka uváděla důsledně jako důvod podání žádosti o azyl problémy se soukromou osobou, které se snažila odjezdem z Ukrajiny řešit, nebyl důvod provádět jakékoliv další důkazy. Bez povšimnutí nelze přejít ani skutečnost, že tvrzení stěžovatelky o nedostatečném dokazování ve správním řízení je zcela obecné a nekonkrétní a stěžovatelka ani v kasační stížnosti neuvádí, jaké důkazy měly být provedeny. Nejvyšší správní soud proto naplnění kasačního důvodu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. neshledal.

Stěžovatelka dále namítala, že krajský soud pochybil, když nesprávně posoudil, zda správní řízení předcházející podání žaloby netrpělo procesní vadou (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.).

Žalobkyni mělo být v napadeném rozhodnutí krajským soudem vytýkáno, že obecně uvedla ustanovení správního řádu, která měla být porušena, aniž jim

přiřadila konkrétní skutková a právní tvrzení. Tato námitka stěžovatelky však není podložena obsahem rozhodnutí krajského soudu. Krajský soud se vypořádal s jednotlivými námitkami stěžovatelky, z žádné části jeho rozsudku však nevyplývá, že by jí vytknul pouze obecně tvrzené porušení určitých ustanovení správního řádu.

Tvrzení stěžovatelky o tom, že rozhodnutí žalovaného neodpovídá ustanovení § 47 odst. 3 správního řádu, je obecné, stěžovatelka vychází ze subjektivního pocitu nedostatečného odůvodnění. Žalobou napadené rozhodnutí však netrpí nedostatkem důvodů, a z jeho odůvodnění je zcela zřejmé, o jaké skutečnosti žalovaný své rozhodnutí opřel a z jakých právních úvah přitom vycházel.

Rovněž námitku stěžovatelky, že se krajský soud v napadeném rozsudku vůbec nevypořádal s jejím důkazním návrhem, aby byl jako svědek vyslechnut pan O. K., neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou. Krajský soud v odůvodnění svého rozhodnutí (v posledním odstavci na straně 4) výslovně uvedl, že „s ohledem na výše uvedené považoval soud provedení důkazu výsledkem svědka k tíživé sociální situaci žalobkyně za nadbytečné“.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud rozhodnutí žalovaného přezkoumal v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. Stěžovatelkou zmíněné vady řízení neshledal, své rozhodnutí dostatečným způsobem odůvodnil. Za této situace nebyl postup krajského soudu v rozporu se zákonem a nedošlo k naplnění důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Stěžovatelka dále namítala nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky (§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.), kterou spatřuje v tom, že jí měl být udělen azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod [§ 12 písm. a) zákona o azylu], nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště [§ 12 písm. b) zákona o azylu].

Stěžovatelka jako důvod podání žádosti o azyl uvedla problémy se soukromou osobou, věřitelem, kterému ve sjednané lhůtě nevrátila půjčené peníze. Věřitel po ní vymáhá vrácení dluhu a vyhrožuje jí. Nejvyšší správní soud konstatoval již ve svém rozhodnutí ze dne 10. 3. 2004, čj. 3 Azs 22/2004 - 48^[1], že obavy žadatele o azyl z vyhrožování ze strany soukromé osoby v zemi původu,

^[1] <http://www.nssoud.cz/anonym.php?ID=4723>

nejsou bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, a to tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany jejich práv u státních orgánů. Tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny, ostatně stěžovatelka další skutečnosti v průběhu správního řízení neuváděla. V rozhodnutí ze dne 29. 3. 2004, čj. 5 Azs 7/2004 - 37^[2], Nejvyšší správní soud uvedl, že pouhou nedůvěrou občana ve státní instituce, zdůvodňovanou tvrzením, že nejsou schopny jej ochránit proti kriminálním živlům, nelze podřadit důvodům pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Konečně pak Nejvyšší správní soud odkazuje na své rozhodnutí ze dne 27. 11. 2003, čj. 4 Azs 26/2003 - 55^[3], v němž konstatoval, že obava z vymáhání pohledávek věřiteli žadatele o azyl není azylově relevantním důvodem (§ 12 zákona o azylu), ani důvodem pro vyslovení překážky vycestování podle § 91 tohoto zákona. Je tedy zřejmé, že žalovaný správně dospěl k závěru, že v případě stěžovatelky nejsou splněny důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, a ani krajský soud nepochybil, když rozhodnutí žalovaného shledal v souladu se zákonem.

Stěžovatelka v kasační stížnosti dále uvedla, že její věřitel použil k vymáhání své pohledávky vůči ní osob ze zločineckých struktur, a ona proto byla ohrožena na zdraví a životě. Hledala-li ochranu u státních orgánů, zjistila, že i tyto jsou součástí zločineckých struktur. Stěžovatelka je jako člen sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur těmito strukturami pronásledována a její domovský stát uvedenou situaci toleruje.

K tomuto Nejvyšší správní soud uvádí, že již ve svém rozhodnutí ze dne 26. 8. 2004, čj. 5 Azs 187/2004 - 49 (č. 401/2004 Sb. NSS), konstatoval, že tzv. „nečleny zločineckých struktur“ nelze považovat za sociální skupinu ve smyslu § 12 zákona o azylu.

Pokud stěžovatelka upozornila na čl. 65 metodologické příručky procedur a kritérií pro postavení uprchlíka, Nejvyšší správní soud v této souvislosti konstatuje, že z této námítky není možné v její obecnosti dovodit vztah k posuzované věci.

Stěžovatelka krajskému soudu vytkla rovněž způsob, jakým se vypořádal s jejím tvrzením o existenci překážek vycestování.

Podle § 91 zákona o azylu povinnost ukončit pobyt neplatí: a) pokud by byl cizinec nucen vycestovat, 1) do státu, kde je ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, nebo 2) do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu anebo kde je jeho život ohrožen v

^[2] <http://www.nssoud.cz/anonym.php?ID=5009>

^[3] <http://www.nssoud.cz/anonym.php?ID=4656>

důsledku válečného konfliktu, nebo 3) do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti; anebo b) jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky; nebo c) jestliže v zemi původu nebo v třetí zemi, ochotných přijmout nezletilou osobu bez doprovodu, není po jejím příchodu k dispozici přiměřené přijetí a péče podle potřeb jejího věku a stupně samostatnosti. V odstavci 2 citovaného ustanovení pak zákon stanoví z uvedeného pravidla výjimky.

Stěžovatelka v kasační stížnosti (shodně již dříve v žalobě) jako důvod pro přiznání překážky vycestování uvedla, že poté, co ukrajinské státní orgány zjistí, že v České republice požádala o azyl, bude podrobena persekuci, resp. administrativní šikaně, ze strany milice a dalších státních orgánů. Nejvyšší správní soud již ve svém rozhodnutí ze dne 28. 11. 2003, čj. 4 Azs 24/2003 - 68^[4], konstatoval, že obavy z toho, že po návratu na Ukrajinu žadatelce o azyl hrozí trest, neboť by se tamní úřady mohly dozvědět, co v azylovém řízení uváděla o zemi původu, nezpůsobují překážku vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Stěžovatelka v žádosti o azyl uvedla, že v případě návratu do vlasti se obává vyhrožování ze strany věřitele. Nejvyšší správní soud v již citovaném rozhodnutí ze dne 27. 11. 2003, čj. 4 Azs 26/2003 - 55, konstatoval, že obava z vymáhání pohledávek věřiteli žadatele o azyl není azylově relevantním důvodem (§ 12 zákona o azylu), ani důvodem pro vyslovení překážky vycestování podle § 91 tohoto zákona. Pouze pro úplnost Nejvyšší správní soud poznamenává, že v pohovoru dne 4. 12. 2003 stěžovatelka na otázku, jak si představuje svou budoucnost, uvedla: „Rok po podání žádosti o azyl mohu začít pracovat a potom musím splatit dluh synovci a potom bych se pravděpodobně chtěla vrátit domů.“ Stěžovatelka dále v kasační stížnosti odkázala na Zprávu Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv za rok 2003 ze dne 14. 3. 2004. V této souvislosti se Nejvyšší správní soud ztotožňuje s názorem žalovaného, že Zprávu nemohl použít jako důkaz v souvislosti s posouzením překážky vycestování v případě stěžovatelky, neboť tato zpráva je datována později, než bylo vydáno napadené rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud zhodnotil všechny stížní námitky jako nedůvodné. V řízení nevyšly najevo ani žádné jiné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), proto soud kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

^[4] <http://www.nssoud.cz/anonym.php?ID=4566>

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. května 2006

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu